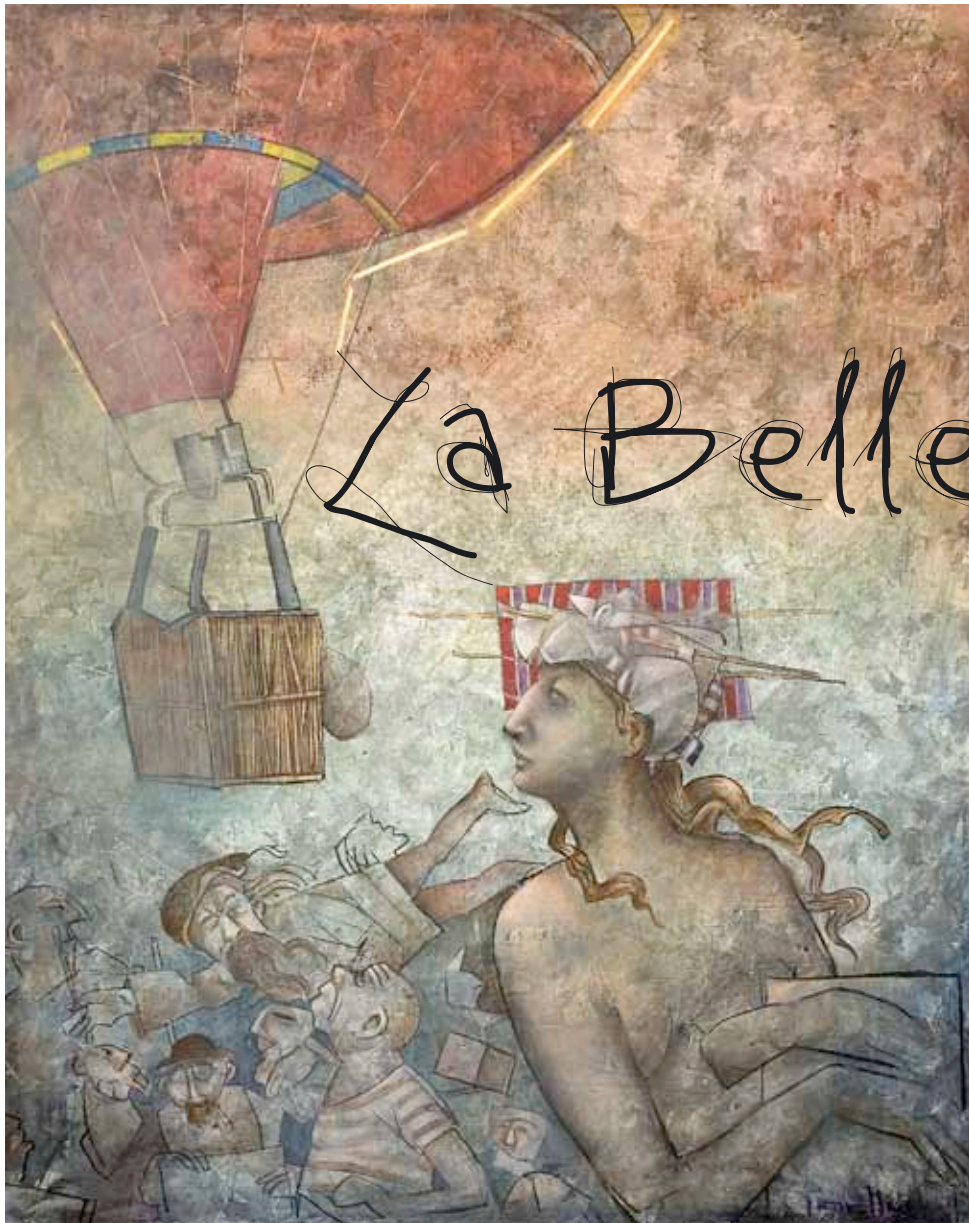

La Belle

E.P.O.C.

Dibuixos i pintures
de Josep Novellas

La Belle E.P.O.C.

Dibuixos i pintures de Josep Novellas

del 22 d'abril al 23 de maig de 2010

Organització:

Museu Axiu de Sant Andreu de Llanerres

Comissariat:

Pere Pascual

Edició del catàleg:

Museu Axiu de Sant Andreu de Llanerres

Disseny gràfic i maquetació:

Centredigital disseny de comunicació

Text:

Pere Pascual

Assessorament lingüístic:

Acadèmia Blancafort

Fotografies:

Manel Contreras

Daniel Domínguez

Impressió:

Gràfiques Llanerres

Dipòsit legal:

B-18728/2010

Em plau molt, amb aquestes paraules, obrir el catàleg de l'exposició de Josep Novellas, pintor nascut a Mataró el 1950 i, malauradament, desaparegut fa poc més d'un any. Novellas, considerat un dels pintors mataronins de més projecció internacional, va exposar a ciutats com Lió, París, Ginebra, Amsterdam i Roma i va ser escollit un dels pintors oficials dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992.

Ens omple d'emoció contemplar avui, a les parets del Museu Arxiu, les darreres obres de Josep Novellas, olis, collages i un impressionant conjunt de dibuixos realitzats en la seva estada a l'hospital. Una exposició que, ben segur, no ens deixarà indiferents i ens ajudarà a apropar-nos a la figura d'aquest artista posseïdor d'un llenguatge pictòric molt personal.

Volem agrair a la seva vídua, Maria Assumpció Viñals, i als seus dos fills, Josep i Laura, les facilitats que ens han donat per tal de poder presentar aquesta impactant exposició a Sant Andreu de Llavaneres.

A stylized, handwritten signature in black ink, which appears to read 'Bernat Grau'.

Bernat Grau i Fàbregas
Alcalde i President del Patronat Museu Arxiu
de Sant Andreu de Llavaneres

Josep Novellas

6

Sempre és difícil, quan no impossible, intentar definir amb poques paraules el concepte creatiu d'un artista. Si exercitem aquesta anàlisi en el cas de Josep (Pepe) Novellas i aprofundim en l'arrel de la seva capacitat, potser podem esbrinar dos idearis que reflecteixen de manera ben adient quins han estat els eixos estructurals que semblen haver-li servit de metrònom, per bastir i per vestir, amb tota potència, la seva creació. Aquests podrien ser elements tan essencials com ho són el somni i la raó.

Uns conceptes que quan van col·ligats amb l'arrel de l'Art ens porten inexorablement a Goya i el seu "Capricho" de títol "El sueño de la razón produce monstruos". Una peça de complexa lectura, en la qual i en el manuscrit de l'estampa que està exposada en el Museu del Prado diu: La fantasía abandonada de la razón produce monstruos imposibles. Unida amb ella és mare de les arts i origen de les meravelles". Una idea que encara amplia Goya en el manuscrit de l'estampa guardada a la Biblioteca Nacional quan escriu com a portada de la mateixa: "Quan els homes no escolten el crit de la raó, tot es torna visions".

Unes reflexions aquestes, que Josep Novellas sembla oferir-nos, tot compartint-les, en una trajectòria en la que ens presenta constant lectura del seu pensament il·lustrat, destacant el poder de la raó per damunt de la foscor de la ignorància, en la permanent lliçó simbòlica que fa avinent en totes i cadascuna de les seves obres, apuntes als conflictes permanents del ésser humà, assolint així un valor universal de pensament i art.

Per aconseguir-ho Josep Novellas és fidel al llarg de tota la seva trajectòria creativa a una línia de pensament constant, que li serveix com a permanent nexa d'unió de les seves diverses, variacions, evolucions o canvis. Unes circumstàncies aquestes, més aparents que reals, més en l'exterior de la seva pintura que no pas en la seva essència més íntima i personal, aquella en la que rau la veritat més real, certa i alhora amagada, de tot creador.

Un discurs estructurat en el fonament de dos pilars

bàsics mai abandonats. Per un costat el del realisme i la figuració, en aquest sentit d'emprar elements que siguin reconeixibles encara que en les seves mans puguin agafar nova personalitat o volada. Per l'altra, el protagonisme permanent de l'home, convertint tota la seva obra en una experiència humanística de primera magnitud, en aquest sentit filosòfic de col·locar al ser humà en el centre del seu interès comunicatiu.

Uns conceptes que començaven a despuntar ja en les seves primeres exposicions i que s'estructuren amb fermesa a l'entorn de l'anomenada "Escola de Mataró", amb en Ricard Jordà, en Perecoll i en Pal de protagonistes, sota el mestratge de Josep Mª Rovira Brull i l'Eduard Alcoy. Novellas es troba a gust en aquest concepte que voreja el realisme màgic, s'endinsa en l'humanisme fantàstic, tot mantenint en el surrealisme el substrat estructural que li dona suport. Un concepte teòric, moll eteri si és vol, però que el creador va saber evolucionar de manera permanent en el decurs de la seva trajectòria, essent bastida de tot el seu fer.

Una trajectòria en la que cal remarcar de nou el paper fonamental de l'home en tots i cadascun dels seus treballs. Un home amb presència real o latent, tant se val, però un home que gestiona el concepte i direcciona la lectura, amb l'oportuna reflexió per a cada moment i circumstància.

Una lectura en la que emocions, sensacions i passions, marquen motius que són revelats amb profunditat, de manera dolça o contundent, sense obviar mai la carga crítica quan s'escau. Amanit tot aquest personal concepte amb el deix d'una ironia permanent, refermada a vegades incidint pels verals d'un àcid cinisme, que li serveix per afiblar, copejant amb tota força en el més íntim, en la denúncia permanent de tot allò que ataca, trenca o limita, aquells conceptes que per a ell són bàsics i inalterables, com són els de justícia i llibertat.

Un sentit social de la pintura aquest, que no l'impedeix apropar-se també a altres aspectes de l'home potser

El Somni i la raó

no tan transcendents, però si igualment valorables. Així per exemple s'enfronta sense escarafalls i aprofundint al màxim a la temàtica del retrat, amb un aprofitament impecable fonamentat en el domini absolut del dibuix i la figura, per aconseguir descobrir la personalitat més interior del subjecte retratat. Un concepte assolit igualment quan tot jugant, aposta per la caricatura com a eina descriptiva, en la saviesa d'aquell que com pocs sap separar el gra de la palla, l'aparença de la realitat.

Ens trobem també amb l'apunt encertat que ens acosta al correr, a mons més propers i d'altres molt més desconeguts i llunyans. Tot per no fer llistat de la seva anàlisi a d'altres plaers, en una mirada tan hedonista com els mateixos senlits que vol reflectir i sense defugir per res de les reflexions a les grans passions de l'home, amb l'amor i el sexe com puntes de llança. Un retrat en resum, del viure i del coniuere.

Una mirada aquesta que com a pocs li serveix per copsar la simfonia de la vida diària, aquella en la que no passant res, deixa circulant una reflexió tant o més profunda que la que puguem trobar en qualsevol de les seves mirades socials més incisives, quan no aspres.

De tot això, i a bon segur més, ens parla avui l'artista en aquesta exposició conformada per el grup d'obres de la seva darrera sèrie titulada per ell mateix en el cúmul de la seva ironia, o potser caldria dir cinisme, com "La belle E.P.O.C. ", amb el joc de paraules entre el nom castellà de la malaltia que el portà a la mort (E.P.O.C. = Enfermedad Pulmonar Obstructiva Crónica) i el sentit de la vida dels també anomenats "feliços 20". Unes sèrie que ve acompanyada d'un seguit d'obres de la seva darrera època, - de fet alguna està inacabada en el sentit estricte -, que ens permet copsar de manera sintètica però molt ben explicada, la riquesa del llenguatge filosòfic, conceptual, plàstic i estilístic de l'artista.

Unes notes, aquestes de "La Belle E.P.O.C. ", que han

de lluitar contra el fet afavoridor de les peces de mida important que sempre semblen marcar filles, mentre existeix l'oblit del petit dibuix, de la nota, aquest element que en canvi és constant en el seu treball, essent eix fonamental en els seus inicis i alhora mantingut de manera inalterable en tota la seva trajectòria.

Ara a "La Belle E.P.O.C.", Novellas empra el mirall per convertir-se ell mateix en protagonista de la més propera realitat. A bon segur que com teràpia autodefensiva, però alhora sense defugir d'aquell punt d'ironia que en aquest cas arriba a la darrera volta del cargol amb l'elecció del títol de la mostra . Així ens trobem amb un Novellas fregolinià, capgirant-se i fent capítombes amb els estris i les circumstàncies mèdiques que l'envoltaren i que queden fixades en el paper seguint les seves pautes habituals, en aquest mix de realitat i ficció, d'il·lusió i de coneixement, amb l'esperança estampada en elles, però amb un deix latent del pessimisme de la realitat. Obres en les que manté el seu peculiar i personal idioma plàstic, envoltat de la seva depurada habilitat tècnica que encara destaca més pel migrat dels mitjans dels que disposava.

Son unes peces que de cap de les maneres poden ser considerades com a menors. Limitades en els recursos tècnics, com adormides esperant un salt a altres dimensions, els treballs de Novellas ens mostren, potser més que mai, la realitat de l'artista, amb l'home -, i per tant amb ell mateix-, com leitmotiv de personals lectures traspassades a la realitat d'una creació artística.

I com acompanyants res millor que el carol·lari que l'envolta. Un tríptic que com sempre en el cas de Novellas, és pedra capítol del moment, i que és una baula més de la cadena de tríptics amb la que es podria resumir la seva trajectòria. Un conjunt iniciat amb el del "Jardí de les Delfícies", al que seguiran els de "El buscador de tòfones", "del desamor", "de la vida", "del circ", "l'Uluru" .

Un tríptic esdevingut personal i màgic, en el que com si d'una premonició es tractés, l'obra queda protagonitzada

pel propi creador que ens ofereix una mirada reflexiva i interioritzada que ens porta en certa manera al seu concepte personal del més enllà.

Arrodonint el conjunt de la mostra, també caldrà gaudir d'un grapat d'obres que ens permet apropar-nos a diferents cares de la polièdrica mirada del creador i fer-ho amb l'accent en la seva iconografia personal, en els detalls, en les picades d'uller, en la profunditat de la crítica a voltes amagada en el concepte fèrtil que sap establir en els seus personalges.

Unes peces que alhora ens permeten arrodonir l'admiració envers la seva capacitat tècnica recolzada en un dibuix perfecte i perfeccionista, establert en un entramat compositiu en el que gruixos, textures i materials incideixen en la recerca del perfecte equilibri que ha de servir per magnificar intencions, i en el que la riquesa cromàtica de la seva paleta, serà capaç de marcar alegries, dolors o esperances, quan no esclatarà exuberant per incidir en l'altra cara de l'home, la de l'hedonisme i el plaer.

Una exposició, aquesta que podem gaudir en el Museu Arxiu de Sant Andreu de Llavaneres, que ens permet sentir viva la realitat de l'artista tot oferint-nos les suficients espurnes del perfum més preuat de la seva creació, com per entendre perfectament l'ideari que el motivà en el decurs de la seva ampla, variada i exitosa trajectòria.

Ara i aquí, amb l'home com a eix i concepte central, entre el somni i la raó, la potència i qualitat de l'obra de Josep Novellas ens demostra la certesa de la perdurabilitat de la vida dels artistes mitjançant les seves creacions. Ens deixa clar, per si no ho sabem, que la permanència de l'art impossibilita l'oblit.

Fins i tot quan l'engor ho domina tot.

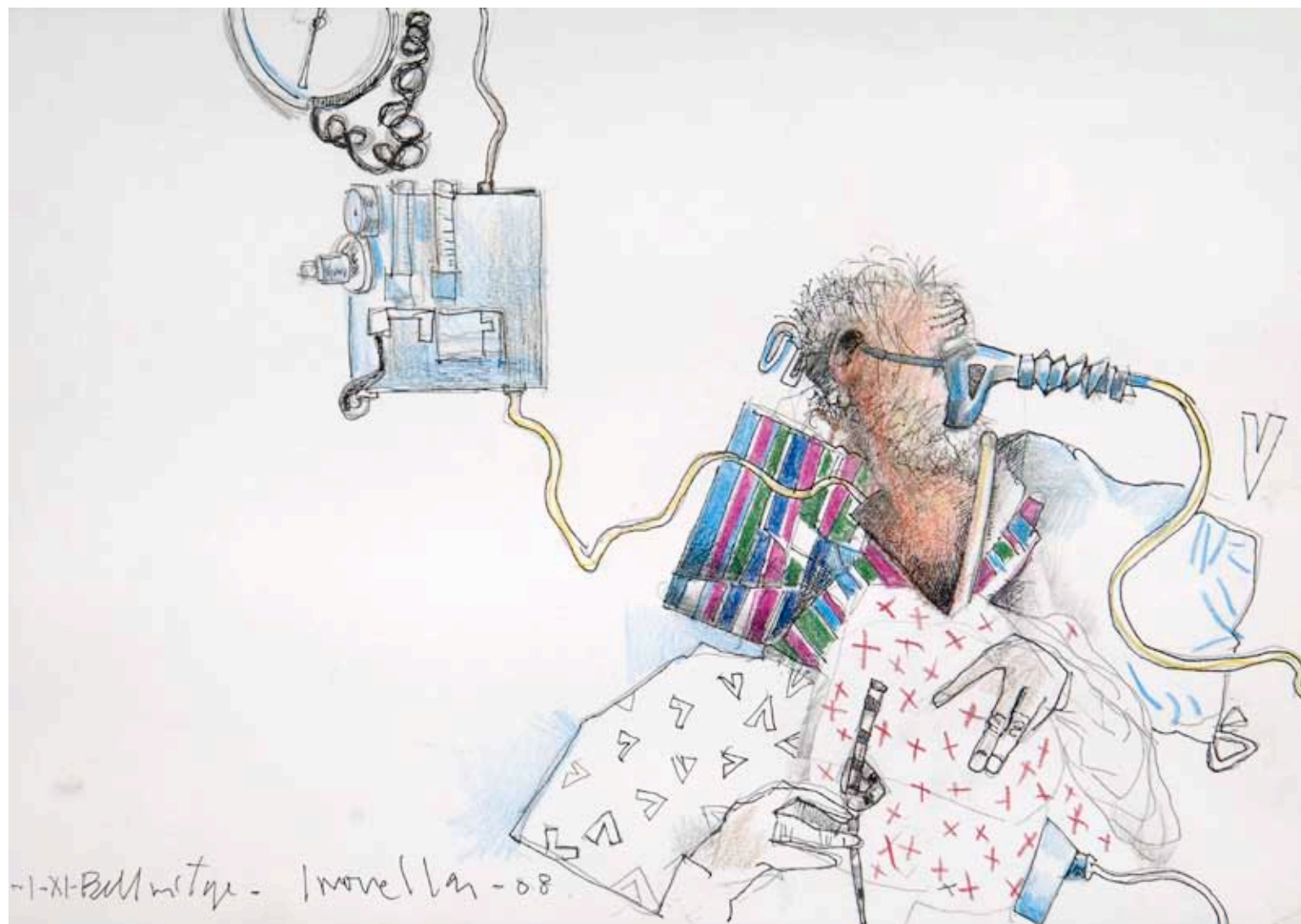
Pere Pascual
Crític d'Art
Mataró, març de 2010

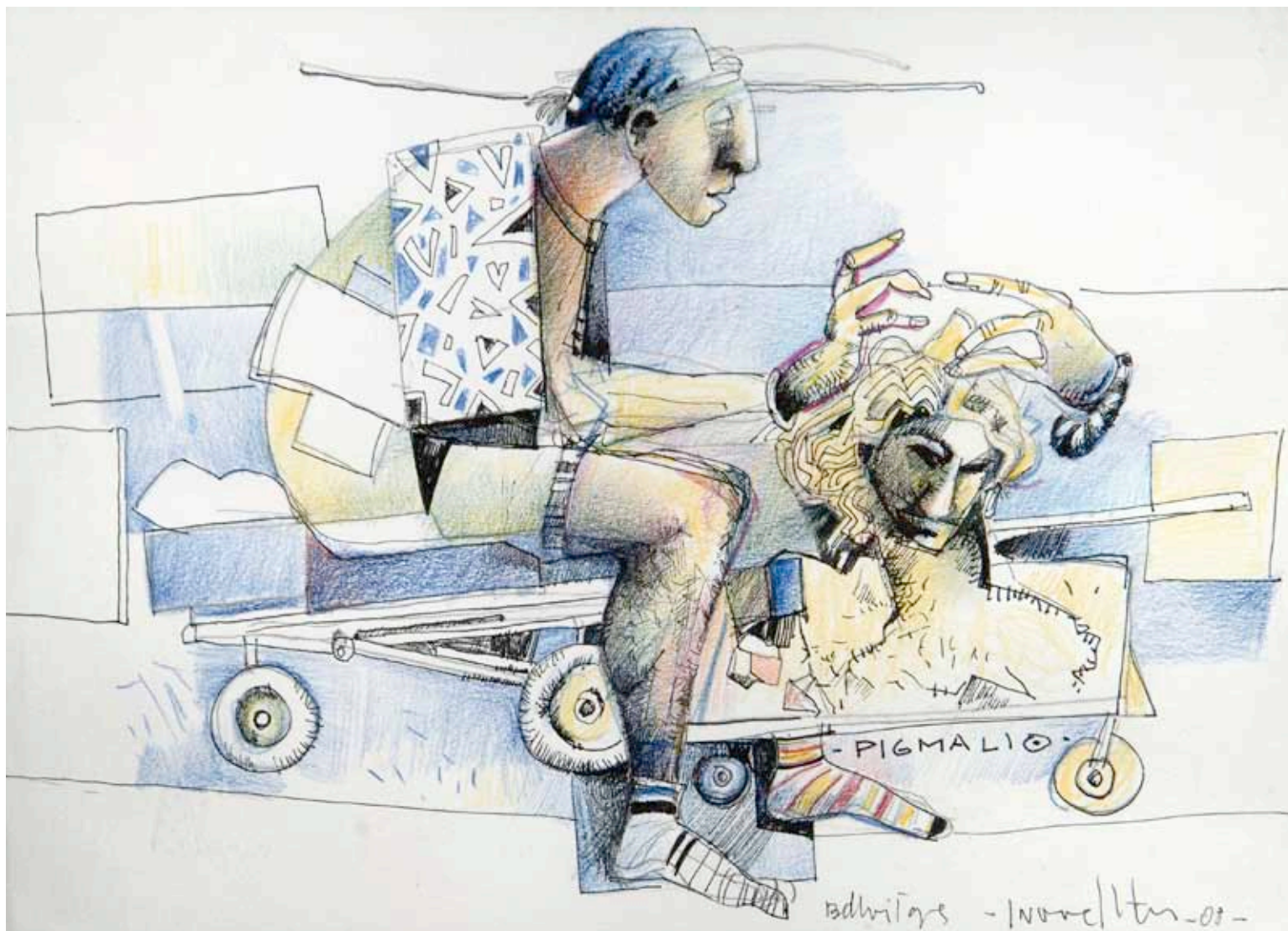
Sèrie Bellviç 1. 20 x 29. Pluma i llapis de color

Sèrie Bellvitge 2. 20 x 29. Pluma i llapis de color

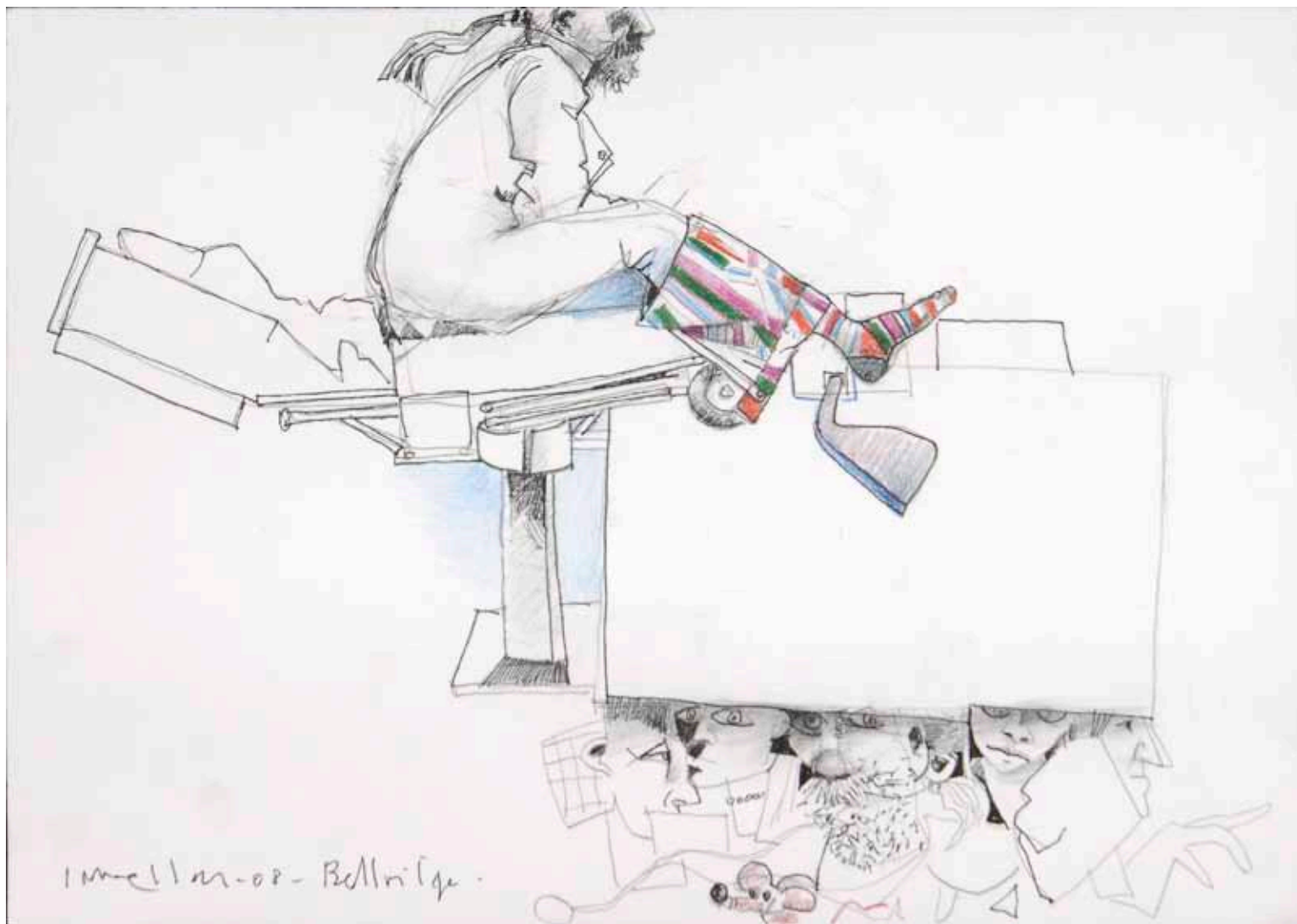

Sèrie Bellvitge 3. 20 x 29. Pluma i llapis de color

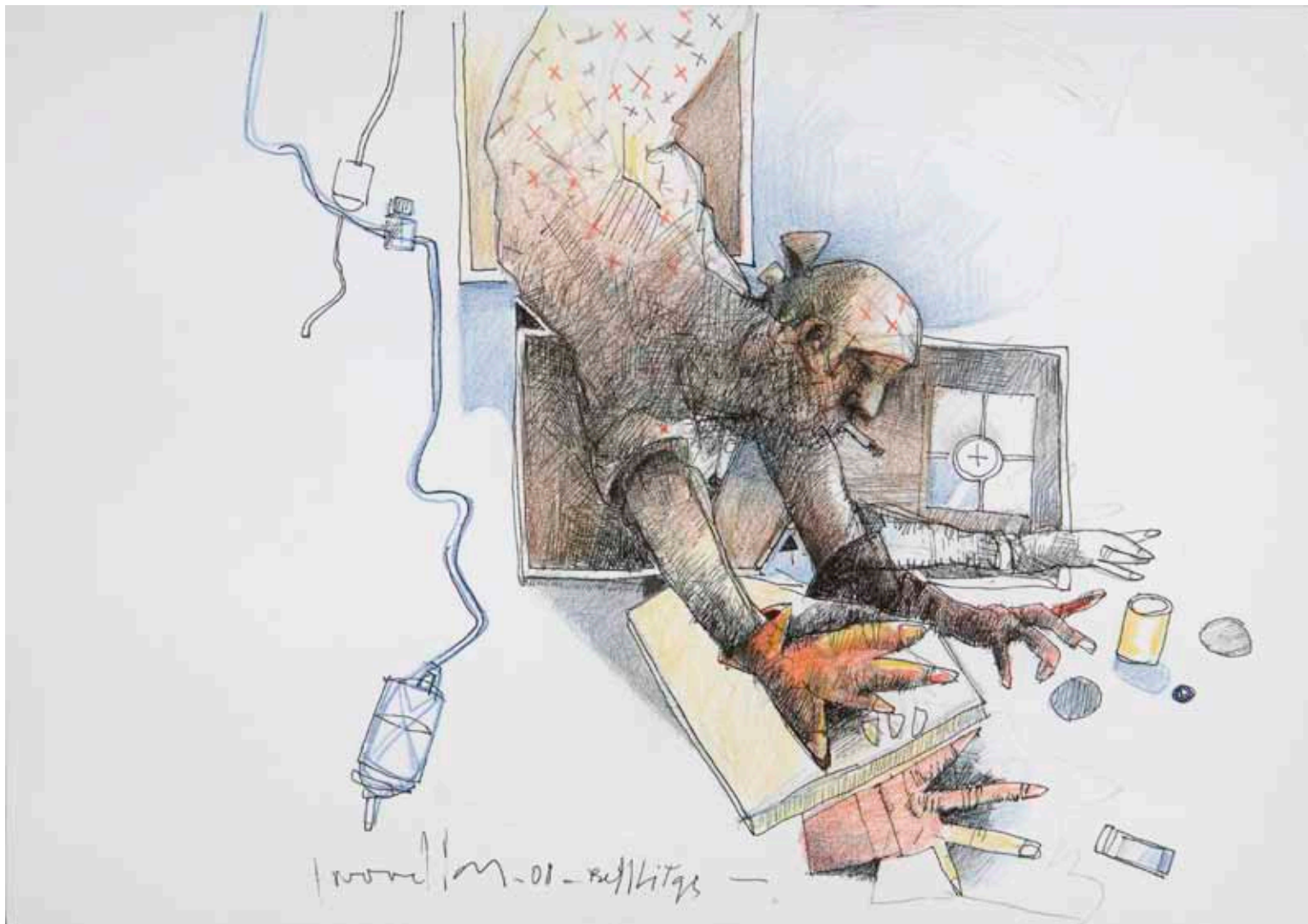

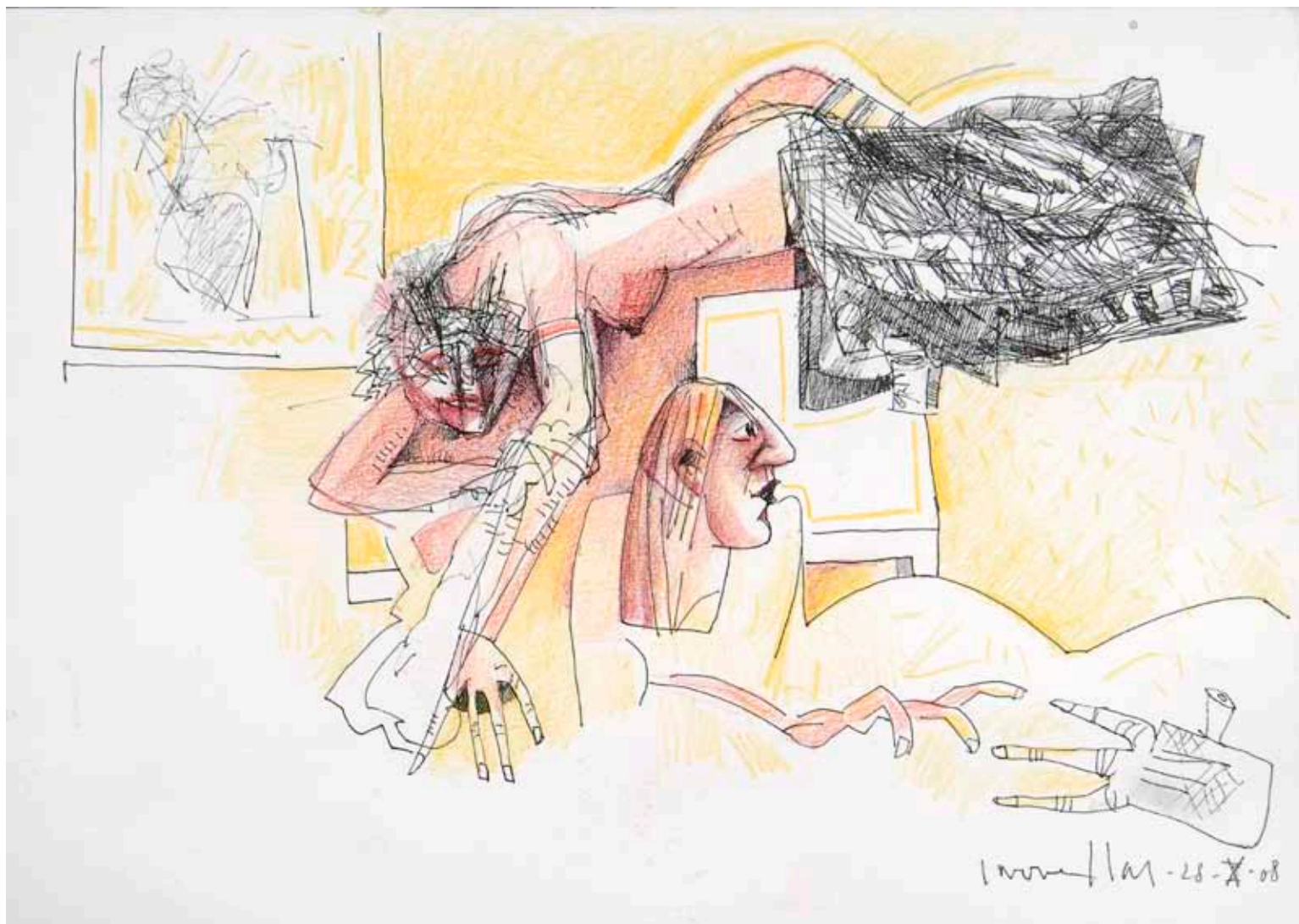
Sèrie Bellvitge 5. 20 x 29. Pluma i llapis de color

Sèrie Bellvitge 6. 20 x 29. Pluma i llapis de color

Sèrie Bellvitge 7. 20 x 29. Pluma i llapis de color

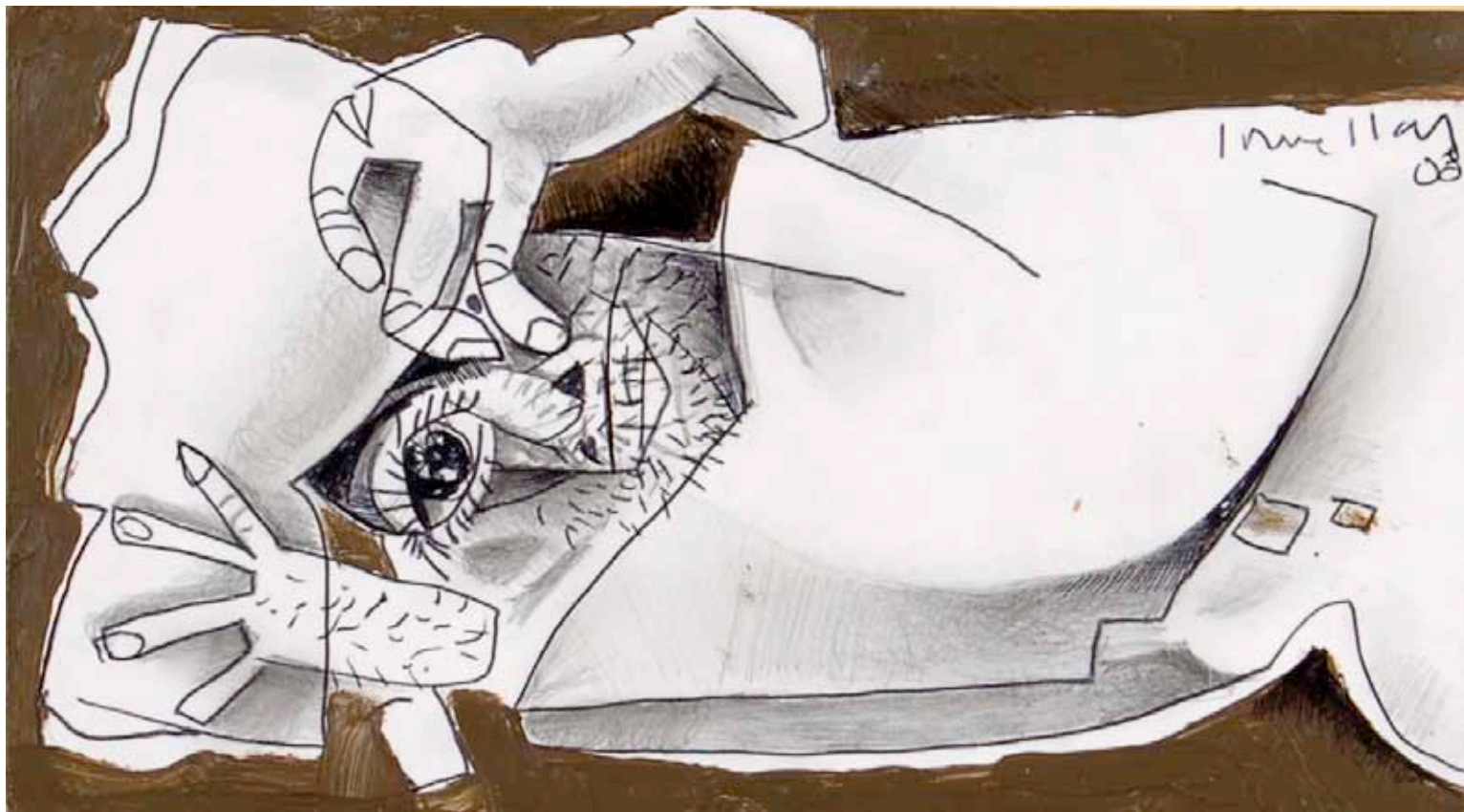
Sèrie Bellvitge 8. 20 x 29. Pluma i llapis de color

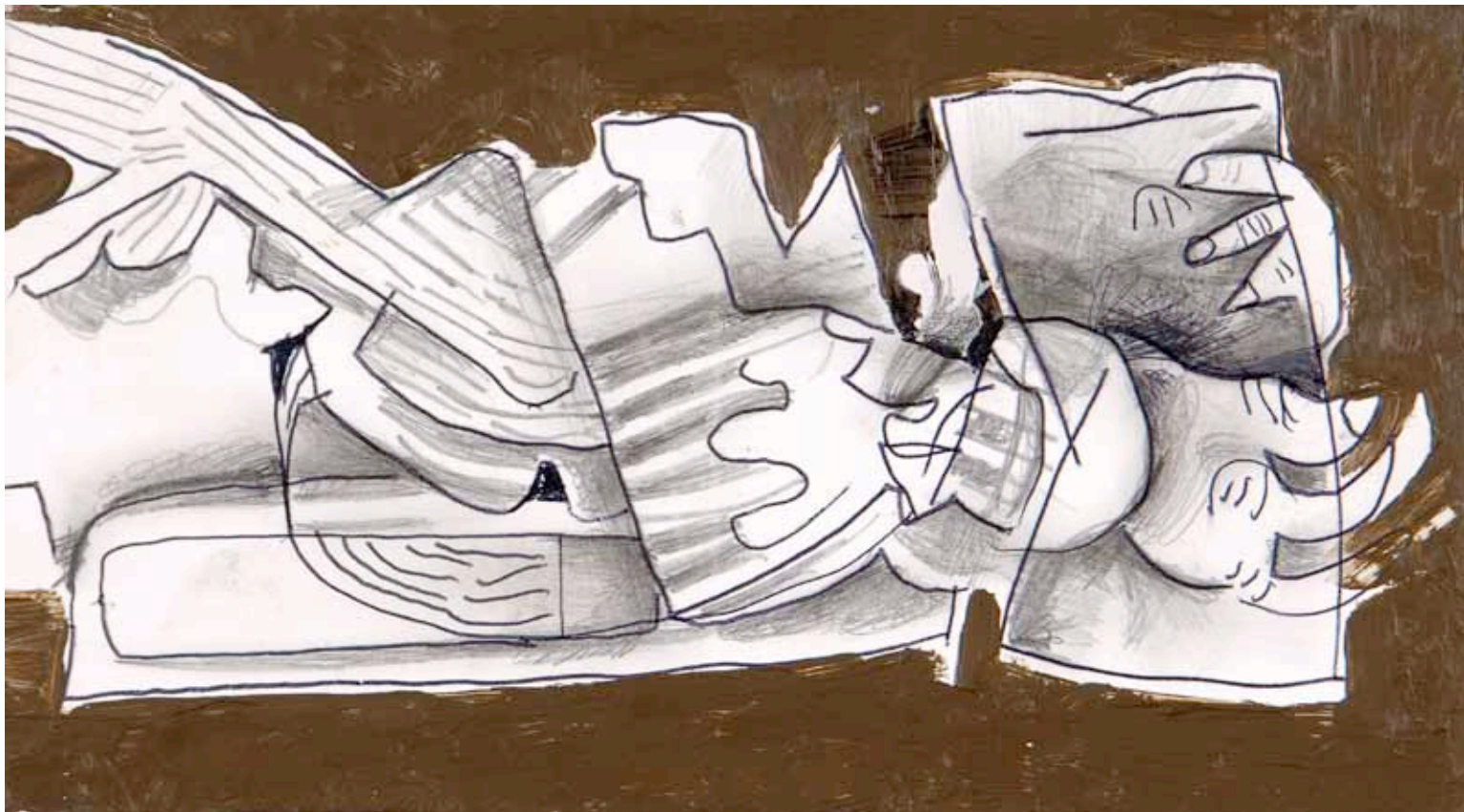
Sèrie Bellvitge 9. 20 x 29. Pluma i llapis de color

17

Sèrie Bellvitge 11. 9,5 x 17,5. Pluma i llapis de color

Série collage Bellvitge 1.
23,5 x 35. Collage

Série collage Bellvitge 3.
23,5 x 31. Collage

23

Série collage Bellvige 4. 22 x 22,5. Collage

Série collage Bellvitge 5. 29 x 40. Collage

Globus 103 x 85. Oli

Peixeter 97 x 130. Oli

27

Madona 73 x 92. Oli

Astròleg 75 x 76. Oli

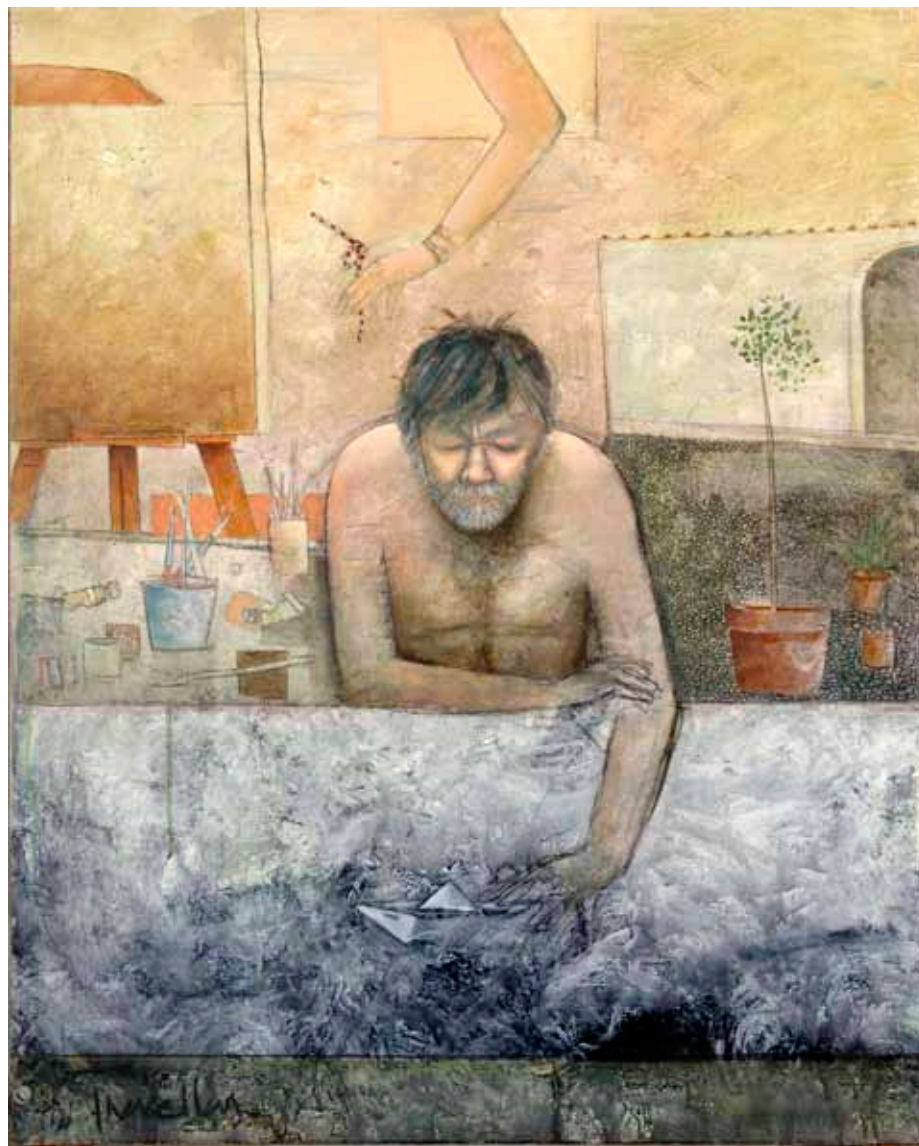

29

Calçots 96 x 130. Oli

Lliti 130 x 162,5 Collage

Tríptic 100 x 80. Oli

Tríptic 100 x 80. Oli

Tríptico 100 x 80. Oli

Intervellan

Museu Arxiu
Carretera de Sant Vicenç, 14
Can Caralt
08392 Sant Andreu de Llavaneres

AJUNTAMENT DE
SANT ANDREU DE LLAVANERES